Confederation of Finnish Industries

6.5.2022

EK:n kommentti tavaroiden kestävää kuluttamista (Right to Repair) koskevaan aloitteeseen

Uudessa kiertotalouden toimintasuunnitelmassa julkistettu tavaroiden kestävää kuluttamista koskeva aloite edistää tavaroiden kestävämpää kuluttamista niiden koko käyttöiän ajan. Se pyrkii tukemaan kuluttajia tekemään kestävämpiä valintoja tarjoamalla kannustimia ja välineitä käyttää tavaroita pidempään, esimerkiksi tavaroita korjaamalla.

EK kannattaa tuotteiden elinkaaren pidentämiseen tähtääviä toimia ja erityisesti tämän ottamista huomioon tuotteiden suunnitteluvaiheessa. Aloitteen toteutuksessa tulisi kuitenkin arvioida myös siitä seuraavia kokonaistaloudellisia kustannuksia. Tuemme myös vapaaehtoisten toimenpiteiden käyttöä tavoitteiden saavuttamiseksi. Keinot tavoitteiden saavuttamiseen tulee vaikutuksineen arvioida huolellisesti.

Kannatamme sitä, että aloite tukee kiertotaloutta pyrkimällä vähentämään kestämätöntä kulutusta ja kannustaa tuottajia suunnittelemaan tuotteita, jotka kestävät pidempään ja ovat helposti korjattavissa. Katsomme että uudessa aloitteessa tulisi huomioida tiettyjä keskeisiä periaatteita, kun luodaan uusia vaatimuksia tuotteiden korjattavuuden parantamiseksi. Uuden aloitteen tulee ennen kaikkea olla toimiva, oikeasuhteinen, täytäntöönpanokelpoinen ja edistää kiertotaloutta.

On vältettävä päällekkäistä sääntelyä

Komissio suunnittelee parhaillaan useita aloitteita tuotteiden korjattavuuden parantamiseksi, mukaan lukien korjausoikeutta koskeva lainsäädäntö, kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen vihreässä siirtymässä, kestäviä tuotteita koskeva aloite ja tuotteiden ekologinen suunnittelu. Tällä hetkellä EU:n sopimuslainsäädäntö antaa kuluttajille oikeuden korjauttaa vialliset tuotteet lakisääteisen takuun aikana, kun taas uuden sukupolven ekologisen suunnittelun säännöt edellyttävät varaosien saatavuutta tietyn ajan, ainakin joihinkin tuotteisiin. Korjauksiin liittyvät vaatimukset sisältyvät myös EU-ympäristömerkkiä koskeviin sääntöihin. On vältettävä päällekkäistä sääntelyä ja varmistettava että kaikki lainsäädäntö on keskenään johdonmukaista.

"Korjausoikeus" tulee määritellä tarkasti

Aloitteen kokonaistaloudelliset vaikutukset on analysoitava huolellisesti. Sen tulisi kannustaa kuluttajaa valitsemaan oikean tuotteen, sillä lopulta kustannukset mahdollisesta tulevaisuuden korjauksesta heijastuvat tuotteiden hintoihin. Erityisesti tulee määritellä, tarkoittaako "korjausoikeus" esimerkiksi sitä, että asiakas ei ole vastuussa korjauskustannuksista, ja kuinka kauan tuotetta tulee pystyä korjaamaan.

Tiettyjen tuotteiden osalta kauppiaalla on oltava sananvalta siitä, kuka voi korjata tuotteen sen laadun ja turvallisuuden varmistamiseksi, eikä korjattavuutta koskevien tietojen saanti saa loukata liikesalaisuuksia.

Korjausoikeudesta tulee päättää tuotekohtaisesti ja eri toimijoiden vastuiden tulee olla selvät

Tuotteiden erotessa toisistaan merkittävästi niin tuoteryhmien välillä kuin sisällä, ei ole olemassa kattavaa, kaikille tuotteille yhtenäistä parasta ratkaisua, joten korjausoikeudesta tulee päättää tuotekohtaisesti. Korjattavuus ei kaikissa tilanteissa ole paras vaihtoehto, ja joskus ympäristö-, energiatehokkuus- tai kustannussyistä korjaus on "vähemmän optimaalinen" kuin muut keinot ratkaista asia kuluttajaa tyydyttävällä tavalla. Ylipäätään vaatimusten tulee perustua tieteellisiin arviointimenetelmiin tunnustettujen eurooppalaisten tai ISO /IEC/ITU kansainvälisten standardien mukaisesti ja niiden on oltava luotettavia ja todennettavissa.

Vapaaehtoisia sopimuksia ei saa unohtaa

Eri toimijoiden vastuiden tulee olla selvät ja eri toimijoille aiheutuvien kustannusvaikutusten on oltava selkeästi määriteltyjä ja oikeasuhteisia. Vapaaehtoisia sopimuksia ei myöskään pidä unohtaa.

Yritykset toteuttavat yhä enemmän kiertotaloutta tukevia liiketoimintamalleja, ja keskittyvät myös tuotteiden korjaamiseen. Tätä kehitystä tulisi kannustaa entisestään. Sen lisäksi toimivaltaisten viranomaisten ja toimialojen väliset vapaaehtoiset sopimukset ovat osoittautuneet tehokkaaksi keinoksi ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi kustannustehokkaalla tavalla.

Kuluttajia tulee kannustaa valitsemaan kierrätettäviä ja korjattavia tuotteita

Valmistajat haluavat nähdä, että jos he noudattavat kiertokulkua ja korjaustoimenpiteitä koskevia sääntöjä, ihmisiä pitäisi kannustaa valitsemaan tällaisia tuotteita. Valmistajien, myyjien ja korjaamoiden velvoitteiden lisäksi on tärkeää, että kuluttajat käyttävät tuotteita oikein. On löydettävä tasapaino ”korjausoikeuden” ja kuluttajan oman tuotteen käyttöön liittyvän vastuun kanssa. Kuluttajan tulee kantaa vastuu tuotteen huolellisesta ja ohjeiden mukaisesta käytöstä.

Joskus tuotteen korjaaminen saattaa osoittautua kustannuksiltaan kannattamattomaksi. Kun on kyse uusista hankinnoista tai korjauksista, kuluttajat päättävät taloudellisista syistä olla korjaamatta tuotetta, vaikka se olisi ympäristön kannalta järkevää. Ratkaiseva tekijä on usein ostohinnan ja korjauskustannusten välinen suhde. Kustannukset ja tehokkuus vaikuttavat kuluttajan päätöksentekoon, kun on kyse tuotteen korjaamisesta tai vaihtamisesta.

On myös tärkeää erottaa toisistaan tuotteet, jotka kuluttaja voi korjata itse ilman turvallisuushuolia, ja tuotteet, jotka vain valtuutetut henkilöt saavat korjata.

Karoliina Rasi
Senior Adviser
Elinkeinoelämän keskusliitto, EK / Confederation of Finnish Industries
Energy, Climate, Trade, Circular Economy and Digitalisation
Tel. +32476349263 | **karoliina.rasi@ek.fi**